

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlikleri ile Sınıftaki Farklılıkları Yönetme Yeterlikleri Arasındaki İlişki*

Salih ŞENTÜRK, Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Ömer Aydın Ortaokulu, Kırşehir, e-posta:

salihsenturk85@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3411-5079>

Doç. Dr. Bahadır GÜLBAHAR, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kırşehir, e-posta: bahadir.gulbahar@ahievran.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7040-1593>

Öz

Bu çalışmada, öğretmenlerinin mesleki öz yeterlikleri ile sınıftaki farklılıkları yönetme yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, ilişkisel bir tarama çalışmasıdır. Çalışma evrenini, 2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı'nda Kırşehir İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokullarda görev yapan ve sınıflarındaki yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe öğreten sınıf ve Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem, bu evrenden basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenmiş 238 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri, "Kişisel Bilgi Formu", "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlik İnancı Ölçeği" ve "Sınıftaki Farklılıklar İçin Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Veriler, SPSS 25.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada ulaşılan temel sonuçlar şu şekildedir: Öğretmenlerin mesleki yeterlik inançlarının "oldukça yeterli" düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin sınıftaki farklılıklara ilişkin yeterlik algılarının "Güvenirim." düzeyinde olduğu saptanmıştır. Öğretmenlerin mesleki öz yeterlikleri ile sınıftaki farklılıklara ilişkin yeterlikleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir.

* Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı aynı adlı tezden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Öz Yeterliği, Sınıftaki Farklılıkları Yönetme Yeterlikleri, Türkçe Öğretmenleri.

Makale Gönderme Tarihi: 26.11.2022

Makale Kabul Tarihi: 05.02.2023

Önerilen Atıf:

Şentürk, S. ve Gülbahar, B. (2023). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretmenlerinin Mesleki Öz Yeterlikleri ile Sınıftaki Farklılıkları Yönetme Yeterlikleri Arasındaki İlişki, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(2): 223-241.

Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences

2023, 6(2): 223-241. DOI:10.26677/TR1010.2023.1180

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

The Relationship Between Turkish as a Foreign Language Teacher's Professional Self-Competencies and Classroom Diversity Competencies

Salih ŞENTÜRK, Ministry of Education, Teacher Ömer Aydın Secondary School, Kırşehir, e-mail: salihsenturk85@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3411-5079>

Associate Prof. Dr. Bahadır GÜLBAHAR, Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Education, Kırşehir, e-mail: bahadir.gulbahar@ahievran.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7040-1593>

Abstract

In this study, it was aimed to examine the relationship between teachers' professional self-efficacy and their ability to manage differences in the classroom. The research is a relational survey study. The universe of the study consists of classroom and Turkish teachers working in secondary schools affiliated to Kırşehir Provincial Directorate of National Education and teaching Turkish to foreign students in their classes in the 2021-2022 academic year. The sample consists of 238 teachers determined by simple random sampling method from this population. The data of the research were collected by using the "Personal Information Form", "Self-Efficacy Belief Scale for Teaching Profession" and "Teacher Efficacy Scale for Differences in the Classroom". The data were analyzed using the SPSS 25.0 package program. The main results reached in the research were as follows: It was determined that the professional efficacy beliefs of the teachers were at the level of "quite sufficient" and the efficacy perceptions of teachers regarding the differences in the classroom are at the level of "I trust.". A moderately positive relationship was found between the professional self-efficacy of teachers and their competencies regarding the differences in the classroom.

Keywords: Teacher Self-Efficacy, Competences in Managing Differences in the Classroom, Turkish Teachers.

Received: 26.11.2022

Accepted: 05.02.2023

Suggested Citation:

Şentürk, S. and Gülbahar, B. (2023). The Relationship Between Turkish as a Foreign Language Teacher's Professional Self-Competencies and Classroom Diversity Competencies, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(2): 223-241.

GİRİŞ

Yabancı uyruklu öğrenci dendiğinde kendi ülkesi dışında başka bir ülkeye kendi isteğiyle öğrenim görmek için giden veya kendi isteği dışında, mecburi bir sebepten başka bir ülkeye giden ve orada öğrenim gören öğrenciler gelmektedir. Türkiye’de ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim gibi farklı dal ve derecelerdeki kurumlarda okuyan veya Türkçe öğrenmek için kurslara katılan ancak Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan herkese Yabancı Uyruklu Öğrenci (YUÖ) denir. Başka bir ifadeyle Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı bulunmayan ancak Türkiye’de eğitim gören herkes yabancı uyruklu öğrencidir.

Türkiye’de resmî ilkokul ve ortaokullarda yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe öğreten öğretmenler, genellikle bu konuda daha önce eğitim almamış, bu konuda tecrübesi bulunmayan, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan Türkçe ve sınıf öğretmenleridir. Bilindiği gibi eğitim-öğretimin sağlıklı ve verimli bir şekilde yürütülmesinin en önemli faktörü öğretmendir. Çok kültürlü, farklı ülkelerden gelmiş öğrencilerin bulunduğu sınıflarda iletişim, sınıf yönetimi, farklılıkları yönetmek gibi birçok sorumluluk bulunmaktadır. Bu durum, öğretmenlerin kendilerini bu konularda geliştirmelerini gerektirmektedir. Öğretmenlerin sadece eğitim fakültelerinde aldıkları eğitimle başarılı, etkili öğretmenlik yapmaları beklenemez. Öğretmenlerin bireysel çabaları ve kurumlarının desteklemesiyle yeni bilgi ve beceriler edinmeleri, farkındalıklarını artırmaları gerekmektedir. Bu gerekliliğin birçok nedeni vardır; çağ, öğrencilerin ihtiyaçları ve toplumun beklentileri değişmektedir. Hayat, dinamik bir süreçtir, bu nedenle öğretmenler de kendini geliştirmelidir. Özellikle günümüzdeki göç dalgaları, yeni sorunları ve dolayısıyla bu sorunlara yeni çözümler arayışlarını da beraberinde getirmektedir. Yoğun göçler, eğitim-öğretim çağında bulunan yeni öğrenciler demektir. Bu öğrencilerin eğitimi, topluma katılımında yine en büyük görev öğretmenlere düşmektedir. Sınıflarda farklı ırklardan, dinlerden ve kültürlerden yabancı uyruklu öğrencilerin olması, öğretmenlerin sınıftaki farklılıkları da yönetmelerini gerektirmektedir. Öğretmenlerin, sınıf yönetiminde sınıftaki yabancı uyruklu öğrencileri de dikkate alması gerekmektedir. Çünkü çok kültürlü sınıflarda öğretmen, bütün öğrencilerin eşitliğini sağlamalıdır. Çok kültürlü bir sınıfta, bütün öğrencilerin eşit eğitim-öğretim hakkına sahip olması beklenir (Gay, 1994: 6).

İyi bir sınıf ortamının olması için iyi bir öğretmenin olması gerektiği düşünülür. İyi öğretmen değerlendirmesini de öncelikle öğretmenin kendisi yapmalıdır. Kendini başarılı görüp görmemek, öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verip veremeyeceği ile ilgili inançları öğretmenin öz yeterliğine işaret etmektedir. Bandura’ya (1982) göre öz yeterlik, kişilerin belli bir durumla karşılaştığında o işi yapıp yapamayacağı ile ilgili kendisiyle ilgili inancıdır. Ford (1992), öz yeterliği, öğretmenler de dâhil olmak üzere, insanları yetkin bir şekilde başarmak ve icra etmek için motive eden kişisel yeteneklerin bir parçası olarak ifade etmiştir. Öğretmen öz yeterliği, öğretmenin sahip olduğu bilgi, beceri, tutum gibi özelliklerle öğrencilerde öğrenme isteği uyandırıp uyandıramayacağı ile ilgili yargısıdır (Tschannen-Moran ve Woolfolk-Hoy, 2001). Bir öğretmen başarılı ise öz yeterlik ile ilgili algılarının da yüksek olacağı düşünülür. Bir öğretmenin öz yeterlik inancı yüksekse zor durumlar karşısında yılmama, başarılı olabilmek için daha çok uğraşma ve bunun için daha fazla zaman harcamaya eğiliminde; öz yeterlik inancı düşükse zorluklar karşısında hemen vazgeçme, başarılı olmak için çaba sarf etmeme ve zaman harcamaya eğiliminde olduğu düşünülmektedir (Erdamar, Demirkan, Saraçoğlu ve Alpan, 2017). Öz yeterlik algısı düşük olan öğretmenlerin ise diğer öğretmenlere göre mesleğe bağlılıkları daha zayıftır (Evans ve Tribble, 1986), sınıfta öğretim etkinliklerinden kaçınmaktadır (Woolfolk ve Hoy, 1990) ve akademik konularda daha az zaman harcamaktadır (Gibson ve Dembo, 1984). Öz yeterliği yüksek öğretmenlerin yeniliklere ve eleştirilere açık kişiler olduğu düşünülmektedir. Öz yeterliği yüksek olan öğretmenlerin sınıf içi farklılıklara duyarlı olma ve bu farklılıkları yönetmede de daha hassas ve başarılı olacakları öngörülmektedir.

İnsanlar aynı toplum içinde yaşasa bile statülerine, yaşadıkları çevreye, sosyoekonomik durumlarına göre farklı kültürler oluşturur (Cırık, 2008). Toplulukların oluşturdukları bu kültürleri korumak veya yaşatmak istemeleri çok kültürlülük konusunu da beraberinde getirmiştir (Başbay ve Bektaş, 2009). Çok kültürlülük dendiğinde sadece farklı kültürel yapıların (dil, din, etnik farklılık, cinsiyet vb.) korunması ya da bu farklılıkların kendisini sürdürmesine izin vermek değil, bu farklılıkların toplumla bütünleşmesi, iletişim kurması da anlaşılmalıdır (Balı, 2001). Çok kültürlülük beraberinde çok kültürlü sınıfları, dolayısıyla da çok kültürlü eğitimi getirmektedir. Daha önceki yaklaşımlarda eğitimin herkese aynı ya da benzer şekilde, benzer içeriklerle verilmesi hâlinde eğitimin amacına ulaşacağı ve sosyal adaletin sağlanacağı düşünülmekteydi. Günümüzde ise eğitimde farklılıklar ön plana çıkmaya başlamıştır (Polat, 2009). Çok kültürlü eğitim; sınıfsal farklılıkların (din, ırk, cinsiyet vb.) toplumda ön yargıya, baskıya, güç gösterisine dönüşmesi için toplumun ihtiyaçlarına yanıt verecek olan politikaların eğitime yansımalarıdır (Banks, 1977). Banks'a (1998) göre eğitimde çok kültürlülük demek, sınıftaki farklılıklara rağmen tüm öğrencilere eşit eğitim demektir. Mwonga'a (2005) göre çok kültürlü eğitim ise mevcut eşitsizlikleri düzeltmeyi deneyen eğitimsel bir seçenek ve planlamadır.

Çok kültürlü eğitimin verildiği sınıflarda cinsiyet, dilsel sorunlar, din, mezhep, ırk, kültürel ve sosyoekonomik farklılıklardan doğabilecek sorunlara karşı dikkatli olunmalıdır (Cogan ve Pederson, 2001). Bu noktada en önemli görev ve sorumluluk da sınıfın yöneticisi, eğitimin uygulayıcısı öğretmenlere düşmektedir. Reiter ve Davis'e (2011) göre sınıflarda kültürel farklılıklar çoğalmakta, bu farklılıklar öğrenci ve öğretmenin kültürel uyumsuzluğuna neden olmakta, bu durum da kültürel ve etnik bilgisizliği ortaya çıkarmaktadır. Böylece ileride potansiyel bir tehlikenin oluşması söz konusu olabilmektedir. Çok kültürlü sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin bazı yeterliklere sahip olması gerektiği söylenebilir: Birinci olarak öğretmenin farklılıklara sahip öğrencilerine karşı olumlu duygular içinde olması ve öğrencilerini farklılıklarıyla değerli bulması, ikinci olarak öğrencilerinin farklılıklarını tanımaya, anlamaya çalışması, üçüncü olarak da çok kültürlü eğitimin amaçlarını gerçekleştirebilecek becerilere sahip olması gerekmektedir (Bulut ve Başbay 2014). Çünkü araştırmalar çok kültürlü sınıflarda öğretmen yeterliğine sahip olan öğretmenlerin, çok kültürlü sınıflarda görev yaptıklarında daha az sorunlar karşılaştıklarını sağladığını, akademik başarıyı artırma konusunda daha başarılı olduklarını ortaya koymuştur (Kitsantas, 2011). Çok kültürlü sınıflarda kendilerini yeterli gören öğretmenlerin, öğrencileri anlama ve akademik başarılarını artırmak için çaba harcadıkları, kendini yeterli görmeyen öğretmenlerin ise daha fazla sorunlar karşılaştıkları görülmektedir (Ekici, 2006). Sınıf içi farklılıkların farkında olan, öğrenciyi merkeze koyduğu için öğrencilerin değişen istek ve ihtiyaçlarını bilen, yeniliklere açık olan, yeni bilgi ve beceriler kazanıp bunları öğrencilerde davranışa dönüştürmeye çalışan öğretmenlerin de yüksek öz yeterlik algısına sahip olacağı kabul edilmektedir. Mesleki öz yeterlik ve sınıftaki farklılıklara ilişkin yeterlikler arasında ortaya konan bu ilişkiden hareketle bu çalışmada, yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe öğreten sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algıları ile sınıftaki farklılıklara yönelik yeterlik algıları arasındaki ilişki incelenmek amaçlanmaktadır.

ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Kırşehir ilindeki Kırşehir Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı merkez ilkokul ile ortaokullarda öğretmenlik yapan ve sınıfında/sınıflarındaki yabancı uyruklu yani Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan öğrencilere Türkçe öğreten sınıf ve Türkçe öğretmenleri ile yapılan bu çalışmanın temel problem cümlesi şu şekildedir: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi gerçekleştiren sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin mesleki öz yeterliklerine ilişkin inançları ile sınıftaki farklılıklara ilişkin yeterlik algıları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın alt problemleri ise şunlardır:

- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi gerçekleştiren sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin mesleki öz yeterliklerine ilişkin inançları hangi düzeydedir?
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi gerçekleştiren sınıf ve Türkçe öğretmenlerin sınıftaki farklılıklar yeterliklerine ilişkin algıları hangi düzeydedir?
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi gerçekleştiren sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin mesleki öz yeterliklerine ilişkin inançları ile demografik bazı değişkenler (cinsiyet, branş, mesleki deneyim) arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi gerçekleştiren sınıf ve Türkçe öğretmenlerin sınıftaki farklılıklar için öğretmen yeterliklerine ilişkin algıları ile demografik bazı değişkenler (cinsiyet, branş, mesleki deneyim) arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık var mıdır?

ARAŞTIRMANIN AMACI ve ÖNEMİ

Verimli bir öğrenme ortamının oluşması ve öğretim hedeflerine ulaşılmasının daha çok öğretmen yeterlik ve becerilerinden etkilendiğini söylemek mümkündür. Öğretmenin mesleki öz yeterliği ile sınıftaki farklılıklara ilişkin yeterliklerinin öğrenme için verimli bir ortam yaratılması ve öğretim hedeflerine ulaşılması bakımından önem arz eden önemli değişkenler olduğu ifade edilebilir. Mesleki öz yeterlik algısı yüksek bir öğretmen daha yüksek öğretim motivasyonu duyacak, gelişime daha açık olacak ve kendine daha fazla güvenecektir. Sınıftaki farklılıkları yönetme yeterliğine sahip bir öğretmenin ise sınıfında istenmeyen öğrenci davranışının daha az ortaya çıkacağı, öğrenciler arası daha fazla dayanışmanın sergileneceği, öğrencilerin birbirlerine, birbirlerinin farklılıklarına saygı göstereceği ve olumlu yönde değişecekleri söylenebilir. Öğretmenlerin mesleki öz yeterlikleri ile sınıftaki farklılıklara ilişkin yeterliklerinin de birbiriyle ilişkili olduğu iddia edilebilir. Öğretmenlerin mesleki öz yeterlikleri geliştikçe sınıftaki farklılıklara ilişkin yeterliklerinin de gelişeceği beklenmektedir. Öte yandan sınıftaki yeterlikleri yönetme konusunda daha yetkin hâle gelen bir öğretmenin mesleki öz yeterlik algısının bundan olumlu etkileneceği düşünülebilir. Buradan hareketle, bu çalışmada yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe öğretimi görevi ifa eden sınıf ve Türkçe öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inançları ile sınıftaki farklılıklara ilişkin yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bir beceri, bir eylemle ilişkili yeterlik algısıyla o becerinin, eylemin başarı düzeyi arasında ilişki olması, araştırmayı önemli hâle getiren bir başka etmendir (Schunk ve Gunn, 1986).

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni/Modeli

Bu çalışmada sınıftaki yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe öğreten sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin mesleki öz yeterlik inançları ile sınıf içindeki farklılıklara ilişkin yeterlik algıları arasında ilişki incelenmiştir. Anılan bu özelliği dolayısıyla araştırma, ilişkisel tarama modeli bir çalışmadır. Betimsel araştırmaların amacı; hâlihazırda var olan koşulları, ilişkileri, kişinin görüş tutumlarını, gelişen eğilimleri ortaya koymak (Cohen, Manion ve Morrison, 2007) var olan durum veya koşullarla daha önceki durum veya koşullar arasındaki ilişkileri en iyi şekilde ele almayı amaçlar (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012). Tarama modeli; özellikle eğitim araştırmalarında çalışılan bireylerin veya grupların, çalışılan ortamın en iyi tanımlandığı modeldir (Creswell, 2012; Christensen, Burke Johnson ve Turner, 2014). Tarama modeli, diğer modellere göre daha fazla katılımcı ile çalışmaya olanak sağlamaktadır (Fraenkel vd., 2012). İlişkisel tarama modelinde veriler, farklı demografik özelliklere sahip birey veya gruplardan bir kez toplanır (Fraenkel vd., 2012).

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Evren, araştırılmakta olan konuyla ilgili verilerin toplanabileceği tüm elemanlardır veya araştırmada ortaya çıkan sonuçların genellenmeye çalışıldığı elemanlar bütünüdür. (Karasar, 2005). Cresswell'e (2012) göre evren seçimi idealist olmaktan ziyade hayatın gerçeklerine uygun olmalıdır. Tarama çalışmalarında ise geniş çalışma grubuna/örnekleme ulaşmak, örneklemin olabildiğince evrene benzemesine dikkat etmek önemlidir. Bu çalışmada evren; Kırşehir İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda görevli, sınıflarındaki yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe öğreten sınıf ve Türkçe öğretmenlerinden oluşmaktadır. Örneklem, bu evrenden basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenmiş 238 öğretmenden oluşmaktadır.

Tablo 1. Örnekleme Ait Demografik Özellikleri

Branş	Mesleki Deneyim	Eğitim Durumu			Cinsiyet		Toplam
		Ön Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Erkek	Kadın	
Sınıf Öğretmeni	0-10 yıl	0	4	0	0	4	4
	11-20 yıl	0	77	5	37	45	82
	21-30 yıl	6	75	3	44	40	84
	31 yıl ve üzeri	16	13	2	25	6	31
	Toplam	22	169	10	106	95	201
Türkçe Öğretmeni	0-10 yıl		6	1	1	6	7
	11-20 yıl		23	1	10	14	24
	21-30 yıl		5	0	4	1	5
	31 yıl ve üzeri		1	0	0	1	1
	Toplam		35	2	15	22	37
Toplam	0-10 yıl	0	10	1	1	10	11
	11-20 yıl	0	100	6	47	59	106
	21-30 yıl	6	80	3	48	41	89
	31 yıl ve üzeri	16	14	2	25	7	32
	Toplam	22	204	12	121	117	238

Tablo 1'den de anlaşılacağı üzere, örneklemden 238 öğretmenden 201'i sınıf öğretmeni, 37'si ise Türkçe öğretmenidir. 201 sınıf öğretmenin 106'sı erkek, 95'i kadın öğretmendir. 37 Türkçe öğretmenin ise 15'i erkek, 22'si kadın öğretmendir. Toplam 238 sınıf ve Türkçe öğretmenin 121'i erkek öğretmen, 117'si kadın öğretmendir.

Örneklemden öğretmenlerin mesleki deneyimlerine bakıldığında zaman sınıf öğretmenlerinin ağırlıklı olarak 11-20 yıl (82 kişi) ve 21-30 yıl (84 kişi) aralığında olduğu görülmektedir. Türkçe öğretmenlerinin ise 37 öğretmenin 24'ü 11-20 yıl aralığında olduğu görülmektedir. 31 yıl ve üzeri mesleki deneyime baktığımızda ise 31 sınıf öğretmeni ve 1 Türkçe öğretmeni olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Çalışmanın amacına uygun olarak Kişisel Bilgi Formu (cinsiyet, yaş, branş, eğitim durumu, mesleki deneyim) oluşturulmuştur.

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlik İnancı Ölçeği (ÖMYİÖ)

Türkiye'de de birçok araştırmacı tarafından kullanılan ölçek Tschannen-Moran ve Woolfolk-Hoy (2001) tarafından geliştirilmiş olup Yeşim Çapa, Jale Çakıroğlu ve Hilal Sarıkaya (2005) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılarak Türkçeye adapte edilmiştir. Ölçek 24

olumlu madde ve 3 faktörden (Öğrenci Katılımında Yeterlik, Öğretimsel Stratejilerde Yeterlik, Sınıf Yönetiminde Yeterlik) oluşan 5'li likert ölçektir. Madde aralıkları "Yetersiz (1), Çok az yeterli (2), Biraz yeterli (3), Oldukça yeterli (4)" ve "Çok yeterli (5)" şeklinde sıralanmaktadır. ÖMYİÖ'nün geneli için cronbach alpha değeri 0,947 olarak hesaplanmıştır. Alt faktörlerden "Öğrenci Katılımında Yeterlik (ÖKY)" (8 madde) için cronbach alpha değeri 0,851; "Öğretimsel Stratejilerde Yeterlik(ÖSY)" (8 madde) için cronbach alpha değeri 0,874; "Sınıf Yönetiminde Yeterlik(SYY)" (8 madde) için cronbach alpha değeri 0,876 olarak hesaplanmıştır. Test puanlarının güvenilirliği için 0,70 ve daha yüksek değerde olan Cronbach alpha kat sayısı yeterlidir (Cohen, 1977). Hesaplanan güvenilirlik değerlerine bakıldığında ölçme aracının bu çalışma için güvenilir olduğu görülmüş ve ölçme aracı bu çalışmada veri toplamak için kullanılmıştır.

Sınıftaki Farklılıklar için Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği (SFÖYÖ)

Anastasia Kitsantas tarafından 2012 yılında geliştirilen ölçek 10 maddeden ve tek faktörden oluşan bir ölçektir. Bu ölçek Gezer ve İlhan (2016) tarafından Türkçeye adapte edilmiştir. Ölçek 10 olumlu maddeden oluşmakta ve 5'li Likert tipindedir. Madde aralıkları "Hiç güvenmem (1), Güvenmem (2), Kısmen güvenirim (3), Güvenirim (4)" ve "Çok güvenirim (5)" şeklinde sıralanmaktadır. SFÖYÖ için cronbach alpha değeri 0,910 olarak hesaplanmıştır. Test puanlarının güvenilirliği için 0,70 ve daha yüksek değerde olan Cronbach alpha kat sayısı yeterlidir (Cohen, 1977). Hesaplanan güvenilirlik değerlerine bakıldığında ölçme aracının bu çalışma için güvenilir olduğu görülmüştür.

Verilerin Analizi

Veriler Kırşehir MEM'e bağlı resmî ilkokul ve ortaokullarda görevli ve sınıflarında yabancı uyruklu öğrencisi bulunan sınıf ve Türkçe öğretmenlerinden toplanmıştır. Verilerin büyük bir kısmı (216 kişi) yüz yüze, form ve ölçeklerin olduğu kâğıt, kalem ve silgi kullanılarak bir kısmı ise (22 kişi) çevrim içi olarak Google Form ile toplanmıştır. Öğretmenlerin form ve ölçekleri rahat bir şekilde cevaplayabilmeleri için uygun zaman aralığı seçilmiştir. Veriler toplandıktan sonra uygun olmayan veriler (boş bırakılan, birden fazla işaretlenen vb.) veri setinden çıkarılmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Bunun için de çarpıklık ve basıklık değerlerine, veri gözlem sayısı 29'dan fazla olduğu için Kolmogorov-Smirnov testlerine ve mod-medyan-aritmetik ortalamalarına bakılmıştır (Kalaycı, 2010).

Tablo 2. Bağımlı Değişkenler Açısından Normallik Analizleri

Bağımlı Değişkenler			Mod	Medyan	Çarpıklık	Basıklık	Kolmogorov-Smirnov	
	\bar{x}	SS					Z	p
ÖMYİÖ	3,982	,460	4,000	4,000	-,928	1,118	,896	,064
SFÖYÖ	3,946	,552	4,000	4,000	-,911	1,281	1,304	,295

Tablo 2'de, çalışmada kullanılan ölçme araçlarının normallik analizleri sonuçlarına bakıldığında Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz yeterlik İnancı ölçeğinin çarpıklık ve basıklık değerinin -,928 ve 1.118 olduğu, Sınıftaki Farklılıklar İçin Öğretmen Yeterlikleri İnancı ölçeğinin çarpıklık ve basıklık değerinin ise -,911 ve 1,281 olduğu görülmektedir. Elde edilen bu değerlerin -1,5 ve +1,5

arasında olması araştırma verilerinin normal dağılıma sahip olduğunu göstermektedir. Veri sayısı 29'dan fazla olduğu için kullanılan Kolmogrow-Simirnov testi sonuçlarına bakıldığında ise p değerinin anlamlı olmaması ve mod-medyan ve aritmetik ortalama değerlerinin birbirine yakın eşit olması da verilerin normallik varsayımlarını karşılamaktadır. Bu nedenle çalışmada cinsiyet, branş gibi değişkenler için bağımsız örneklemeler için t testi; ikiden fazla bağımsız değişkenler için ise ANOVA testi kullanılmıştır. Öğretmenlik mesleğine yönelik inançların demografik özelliklere göre ilişkisinin analizlerinde ise MANOVA testi kullanılmıştır. Çalışmada ayrıca sınıftaki farklılıklara yönelik yeterlik algıları ile mesleğine yönelik yeterlik inançları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için korelasyon analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Öğretmenlerin Mesleğe Yönelik Öz Yeterlik İnançları

Tablo 3. Sınıftaki Farklılıklara Yönelik Yeterlik İnançları ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlik İnançları Arasındaki Korelasyon Analizi

		1	2	3	4	5
	r	r ²	r ²	r ²	r ²	r ²
1.ÖKY	r	1	,781*	,717*	,904*	,580*
	p		,000	,000	,000	,000
	N	238	238	238	238	238
2.ÖSY	r		1	,820*	,940*	,620*
	p			,000	,000	,000
	N		238	238	238	238
3.SYY	r			1	,919*	,610*
	p				,000	,000
	N			238	238	238
4.ÖMYİÖ (Genel)	r				1	,655*
	p					,000
	N				238	238
5.SFÖYÖ	r					1
	p					
	N					238

*p<,01

Tablo 3. incelendiğinde öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancının ÖKY alt faktörü ile ÖSY alt faktörü arasında *güçlü* bir ilişki olduğu ve ÖKY değişkenindeki toplam varyansın %61'ini açıkladığı görülmektedir. ($r^2= ,610$). Öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancının ÖSY alt faktörü ile SYY alt faktörü arasında *güçlü* düzeyde pozitif yönlü bir ilişki vardır ve ÖSY değişkenindeki toplam varyasyonun %67'si açıklanabilir demektir ($r^2= ,672$). Öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancının ÖKY alt faktörü ile Sınıftaki Farklılıklara Yönelik Yeterlik İnançları arasında *orta* düzeyde pozitif yönlü bir ilişki vardır ve ÖKY değişkenindeki toplam varyasyonun %33'ü açıklanabilir demektir ($r^2= ,336$). Öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancının ÖSY alt faktörü ile Sınıftaki Farklılıklara Yönelik Yeterlik İnançları arasında *orta* düzeyde pozitif yönlü bir ilişki vardır ve ÖSY değişkenindeki toplam varyasyonun %38'i açıklanabilir demektir ($r^2= ,384$). Öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancının SYY alt

faktörü ile Sınıftaki Farklılıklara Yönelik Yeterlik İnançları arasında *orta* düzeyde pozitif yönlü bir ilişki vardır ve *YYY* değişkenindeki toplam varyasyonun %37'si açıklanabilir demektir ($r^2= ,372$). Öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancı ile Sınıftaki Farklılıklara Yönelik Yeterlik İnançları arasında *orta* düzeyde pozitif yönlü bir ilişki vardır ve Öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancındaki toplam varyasyonun %42'si açıklanabilir demektir ($r^2= ,429$).

Tablo 4. Öğretmenlerin ÖKY'ye İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

	Minimum	Maksimum	\bar{x}	Ss
Çalışması zor öğrencilere ulaşmayı ne kadar başarabilirsiniz?	1,000	5,000	3,542	,766
Öğrencilerin eleştirel düşüncelerini ne kadar sağlayabilirsiniz?	1,000	5,000	3,768	,796
Derslere az ilgi gösteren öğrencileri, motive etmeyi ne kadar sağlayabilirsiniz?	2,000	5,000	3,827	,711
Öğrencileri okulda başarılı olabileceklerine inandırmayı ne kadar sağlayabilirsiniz?	1,000	5,000	4,126	,700
Öğrencilerin öğrenmeye değer vermelerini ne kadar sağlayabilirsiniz?	2,000	5,000	3,941	,653
Öğrencilerin yaratıcılığının gelişmesine ne kadar yardımcı olabilirsiniz?	1,000	5,000	3,878	,709
Başarısız bir öğrencinin dersi daha iyi anlamasını ne kadar sağlayabilirsiniz?	1,000	5,000	3,810	,753
Çocuklarının okulda başarılı olmalarına yardımcı olmaları için ailelere ne kadar destek olabilirsiniz?	1,000	5,000	3,852	,826
Öğrenci Katılımında Yeterlik (Genel)	1,000	5,000	3,846	,500

Tablo 4. incelendiğinde öğrenci katılımında yeterlik faktörüne ilişkin sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin inanç düzeylerinin *oldukça yeterli* olduğu görülmektedir ($\bar{x}=3,846$; $SS=,500$). Sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin ÖKY faktörü içinde zor öğrencilere ulaşmaları ile ilgili olan inançları en düşük ortalama ve *oldukça yeterli* düzeyindedir ($\bar{x}= 3,542$; $SS=,500$). Sınıf ve Türkçe öğretmenlerini ÖKY faktörü içinde en yüksek ortalamaya sahip olan inançları öğrencileri okulda başarılı olmaya inandırmakla ilgili olan inançlarıdır ($\bar{x}= 4,126$; $SS= ,700$).

Tablo 5. Öğretmenlerin ÖSY'ye İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

	Minimum	Maksimum	\bar{x}	Ss
Öğrencilerin zor sorularına ne kadar iyi cevap verebilirsiniz?	2,000	5,000	4,172	,662
Öğrettiklerinizin öğrenciler tarafından kavranıp kavranmadığını ne kadar iyi değerlendirebilirsiniz?	2,000	5,000	4,138	,700
Öğrencilerinizi iyi bir şekilde değerlendirmesine olanak sağlayacak soruları ne ölçüde hazırlayabilirsiniz?	1,000	5,000	4,033	,692
Derslerin her bir öğrencinin seviyesine uygun olmasını ne kadar sağlayabilirsiniz?	1,000	5,000	3,920	,704
Farklı değerlendirme yöntemlerini ne kadar kullanabilirsiniz?	2,000	5,000	3,966	,722
Öğrencilerin kafası karışığında ne kadar alternatif açıklama ya da örnek sağlayabilirsiniz?	1,000	5,000	4,168	,679
Sınıfta farklı öğretim yöntemlerini ne kadar iyi uygulayabilirsiniz?	2,000	5,000	4,071	,734
Çok yetenekli öğrencilere uygun öğrenme ortamını ne kadar sağlayabilirsiniz?	2,000	5,000	3,962	,748
Öğretimsel Stratejilerde Yeterlik (Genel)	1,000	5,000	4,056	,493

Tablo 5. incelendiğinde Öğretimsel Stratejilerde Yeterlik faktörüne ilişkin sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin inanç düzeylerinin *oldukça yeterli* olduğu görülmektedir ($\bar{x}=4,056$; $SS=,493$). Sınıf ve Türkçe öğretmenlerini ÖSY faktörü içinde en yüksek ortalamaya sahip olan inançları öğrencilerin zor sorularına iyi cevap verebilme ile ilgili olan inançlarıdır ($\bar{x}= 4,172$; $SS= ,662$).

Tablo 6. incelendiğinde Sınıf Yönetiminde Yeterlik faktörüne ilişkin sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin inanç düzeylerinin *oldukça yeterli* olduğu görülmektedir ($\bar{x}=4,049$; $SS=,505$).

Tablo 6. Öğretmenlerin SYY'ye İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

	Minimum	Maksimum	\bar{x}	Ss
Sınıfta dersi olumsuz yönde etkileyen davranışları kontrol etmeyi ne kadar sağlayabilirsiniz?	1,000	5,000	3,995	,684
Öğrenci davranışları ile ilgili beklentilerinizi ne kadar açık ortaya koyabilirsiniz?	2,000	5,000	4,205	,748
Sınıfta yapılan etkinliklerin düzenli yürümesini ne kadar iyi sağlayabilirsiniz?	2,000	5,000	4,138	,670
Öğrencilerin sınıf kurallarına uymalarını ne kadar sağlayabilirsiniz?	1,000	5,000	4,159	,681
Dersi olumsuz yönde etkileyen ya da derste gürültü yapan öğrencileri ne kadar yatıştırabilirsiniz?	1,000	5,000	4,004	,737
Farklı öğrenci gruplarına uygun sınıf yönetim sistemi ne kadar iyi oluşturabilirsiniz?	1,000	5,000	3,869	,720
Birkaç problemlili öğrencinin derse zarar vermesini ne kadar iyi engelleyebilirsiniz?	2,000	5,000	4,012	,652
Sizi hiçe sayan davranışlar gösteren öğrencilerle ne kadar iyi baş edebilirsiniz?	1,000	5,000	3,987	,792
Sınıf Yönetiminde Yeterlik (Genel)	2,000	5,000	4,049	,505

Tablo 7. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlik İnançlarının Cinsiyete Göre Analiz Sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	df	t	p
ÖKY	Erkek	121	3,882	,498	236	1,145	,253
	Kadın	117	3,808	,502			
ÖSY	Erkek	121	4,097	,491	236	1,307	,192
	Kadın	117	4,014	,494			
SYY	Erkek	121	4,048	,529	236	-,035	,972
	Kadın	117	4,050	,482			
ÖMYİÖ (Genel)	Erkek	121	4,007	,466	236	,886	,388
	Kadın	117	3,955	,454			

Tablo 7. incelendiğinde mesleğe yönelik öz yeterlik inançlarının cinsiyete göre aritmetik olarak bir farkın olduğu ancak istatistiksel olarak bakıldığında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir ($t = ,886$; $p > ,05$). Mesleğe yönelik öz yeterlik inancını oluşturan alt faktörleri incelediğimiz zaman ÖKY değişkeninin cinsiyete göre $t = 1,145$; $p > ,05$; ÖSY değişkeninin cinsiyete göre $t = 1,307$; $p > ,05$ ve SYY değişkeninin cinsiyete göre $t = -,035$; $p > ,05$ olduğu için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Yani öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancının ve alt faktörlerinin (öğrenci katılımında yeterlik, öğretimsel stratejilerde yeterlik ve sınıf yönetiminde yeterlik) cinsiyet açısından anlamlı bir farkın olmadığını belirtebiliriz.

Tablo 8. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlik İnançlarının Branşa Göre Analiz Sonuçları

Faktörler	Branş	N	\bar{x}	Ss	df	t	p
ÖKY	Sınıf Öğretmeni	201	3,891	,470	236	3,356	,001*
	Türkçe Öğretmeni	37	3,597	,587			
ÖSY	Sınıf Öğretmeni	201	4,076	,491	236	1,449	,149
	Türkçe Öğretmeni	37	3,948	,498			
SYY	Sınıf Öğretmeni	201	4,059	,497	236	,693	,489
	Türkçe Öğretmeni	37	3,996	,553			
ÖMYİÖ (Genel)	Sınıf Öğretmeni	201	4,007	,447	236	1,975	,049*
	Türkçe Öğretmeni	37	3,845	,510			

Tablo 8. incelendiğinde mesleğe yönelik öz yeterlik inançlarının cinsiyete göre aritmetik olarak bir farkın olduğu hem de istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($t = 1,975$; $p = ,049 < ,05$). Mesleğe yönelik öz yeterlik inancını oluşturan alt faktörleri incelediğimiz zaman ÖKY

değişkeninin branşa göre $t = 3,356$; $p = ,00 < ,01$ olduğundan sınıf öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. ÖSY değişkeninin branşa göre $t = 1,449$; $p > ,05$ ve SYY değişkeninin branşa göre $t = ,693$; $p > ,05$ olduğu için istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 9. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlik İnançlarının Mesleki Deneyime Göre Analiz Sonuçları

Faktörler	Mesleki Deneyim	\bar{x}	Ss	N
ÖKY	0-10 yıl	3,820	,484	11
	11-20 yıl	3,825	,562	106
	21-30 yıl	3,899	,422	89
	31 yıl ve üzeri	3,772	,495	32
	Toplam	3,846	,500	238
ÖSY	0-10 yıl	4,059	,445	11
	11-20 yıl	4,029	,546	106
	21-30 yıl	4,065	,435	89
	31 yıl ve üzeri	4,120	,494	32
	Toplam	4,056	,493	238
SYY	0-10 yıl	4,105	,432	11
	11-20 yıl	4,022	,551	106
	21-30 yıl	4,081	,475	89
	31 yıl ve üzeri	4,030	,464	32
	Toplam	4,049	,505	238

Tablo 9. incelendiğinde mesleğe yönelik öz yeterlik inancının ÖKY alt faktörünün *oldukça yeterli* düzeyde ($\bar{x} = 3,846$; $SS = ,500$) olduğu görülmektedir. ÖKY alt faktörünün en düşük puan sahip mesleki deneyim yılı 31 yıl ve üzeri ($\bar{x} = 3,772$; $SS = ,495$), en yüksek puan ortalamasına ise 21-30 yıl ($\bar{x} = 3,899$; $SS = ,422$) arasındadır. ÖSY alt faktörünün *oldukça yeterli düzeyde* ($\bar{x} = 4,056$; $SS = ,493$) olduğu görülmektedir. ÖSY alt faktörünün en düşük puan sahip mesleki deneyim yılı 11-20 yıl ($\bar{x} = 4,029$; $SS = ,546$), en yüksek puan ortalamasına ise 31 yıl ve üzeri ($\bar{x} = 4,120$; $SS = ,494$) olduğu görülmektedir. 31 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin ÖKY alt faktöründe en düşük ortalamaya sahipken ÖSY alt faktöründe en yüksek puana sahip olduğu görülmektedir. SYY alt faktörünün *oldukça yeterli düzeyde* ($\bar{x} = 4,049$; $SS = ,505$) olduğu görülmektedir. SYY alt faktörünün en düşük puan sahip mesleki deneyim yılı 11-20 yıl ($\bar{x} = 4,022$; $SS = ,551$), en yüksek puan ortalamasına ise 0-10 yıl ($\bar{x} = 4,105$; $SS = ,432$) arası olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlik İnançına İlişkin Box's M Testi Analiz Sonuçları

Box's M	F	df1	df2	p
29,279	1,534	18	5960,229	,069

Varyans-kovaryans eşitliğinin sağlandığı varsayımı için Bok's M testi yapılmıştır. Bok's m testi sonucunda çalışma verilerinin varyans-kovaryans eşitliğinin sağlandığı varsayımı karşılamıştır [F (18, 5560,229) = 1,534; $p > ,05$].

Tablo 11. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlik İnançlarının Mesleki Deneyim Yılına Göre Wilks' Lambda Analiz Sonuçları

Etki	De- ğer	F	Hipotez Sd	Hata Sd	p	Kısmi η^2	Gözlemlenen Güç
Sabit	,027	2751,979	3,000	232,000	,000	,973	1,000
Mesleki Deneyim	,960	1,073	9,000	564,778	,381	,014	,438

Bok's m testi sonucu $p>.05$ çıktığı için Wilks' Lambda analizi kullanılabilir. Çünkü Wilks' Lambda istatistiği en sık kullanılan Manova analizidir. Çalışmada Wilks' Lambda istatistiğine göre öğretmen öz yeterlik inançlarının mesleki öz yeterliklerinin mesleki deneyim yılına göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir.

Tablo 12. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlik İnancına İlişkin Levene's Testi Analiz Sonuçları

Faktörler	F	df1	df2	p
ÖKY	1,891	3	234	,132
ÖSY	1,706	3	234	,167
SYY	,524	3	234	,666

Kovaryans matrisinin homojenliğinden söz edebilmek için bağımlı değişkenler (ÖKY, ÖSY, SYY) için varyans eşitliğinin sağlanması gerekmektedir. Yapılan Levene testi sonuçlarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inançlarının üç alt faktöründe de eşitliğin sağlandığı görülmektedir ($p>.05$).

Tablo 13. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlik İnançlarının Mesleki Deneyime Göre MANOVA Analiz Sonuçları

Kaynak	Bağımlı Değişkenler	KT	Sd	KO	F	p	Kısmi η^2	Gözlemlenen Güç
Düzeltilmiş Model	ÖKY	,482a	3	,161	,638	,591	,008	,183
	ÖSY	,212b	3	,071	,287	,835	,004	,105
	SYY	,212c	3	,071	,274	,844	,003	,102
Sabit	ÖKY	1642,966	1	1642,966	6525,084	,000	,965	1,000
	ÖSY	1854,432	1	1854,432	7533,270	,000	,970	1,000
	SY	1846,302	1	1846,302	7154,730	,000	,968	1,000
Mesleki Deneyim	ÖKY	,482	3	,161	,638	,591	,008	,183
	ÖSY	,212	3	,071	,287	,835	,004	,105
	SYY	,212	3	,071	,274	,844	,003	,102
Hata	ÖKY	58,919	234	,252				
	ÖSY	57,603	234	,246				
	SYY	60,384	234	,258				
Toplam	ÖKY	3579,922	238					
	ÖSY	3974,661	238					
	SYY	3962,934	238					
Düzeltilmiş Toplam	ÖKY	59,401	237					
	ÖSY	57,814	237					
	SYY	60,596	237					

Tablo 13. incelendiğinde öz yeterlik inançlarının mesleki deneyim yılına göre Manova analiz sonuçlarına baktığımızda öz yeterlik inançlarının alt faktörlerinin mesleki deneyim değişkenine göre farklılaşmamaktadır ($p>.05$).

Öğretmenlerin Sınıftaki Farklılıklar İçin Yeterlik Algıları

Tablo 14. İncelendiğinde, sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin sınıftaki farklılıklar için öğretmen yeterlik inançlarının *güvenirim* düzeyinde olduğu görülmektedir ($x = 3,946$; $SS = ,552$). Öğretmenlerin bu ölçek içinde en yüksek puana sahip olan inançları, farklı dinlerden öğrencilerin olduğu bir sınıfta öğrencilerin farklılıklara saygı duymasını ve farklılıkları kabul edebilmesini geliştirebilme hususunda kendine olan güven inancıdır ($x = 4,067$; $SS = ,824$) ve güvenirim düzeyindedir.

Tablo 14. Sınıftaki Farklılıklar İçin Öğretmen Yeterliklerine İlişkin Betimsel Analiz Sonuçları

	Minimum	Maksimum	\bar{x}	Ss
Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin bulunduğu bir sınıfta öğretmenlik yapıyorsunuz. Ders anlatırken, öğretim materyalinin kavranmasını ve sınıf içinde etkin tartışmaların yapılmasını sınırlandıran bazı sözlü iletişim sorunlarıyla karşılaşılıyorsunuz. Sınıf içinde sözlü iletişimi arttırabilecek ve sürdürülebilir stratejileri kullanabilme konusunda kendinize ne kadar güvenirsiniz?	1,000	5,000	3,827	,746
Farklı etnik kökenlerden öğrencilerin bulunduğu bir sınıfta öğretmenlik yapıyorsunuz. Sınıf içi tartışmalar sırasında bu etnik köken ile ilgili sorunlar öğrenciler arasında anlaşmazlıklara sebep olabilir. Öğrencilerinizin etnik köken açısından ön yargılı olmadan bu konuları tartışabileceği bir öğretim ortamı oluşturabilme konusunda kendinize ne kadar güvenirsiniz?	1,000	5,000	3,949	,788
Kız ve erkek öğrenci sayılarının yaklaşık olarak birbirine eşit olduğu bir sınıfta öğretmenlik yapıyorsunuz. Birçok kız ve erkek öğrencinin cinsiyet ile ilgili sahip oldukları şemalara uygun olmayan etkinlikler, akademik görevler ve rollerde yer almayı reddettiğini fark ettiniz. Öğrencilerinizin geleneksel olmayan cinsiyet kalıplarına bağlı kalmalarını teşvik edecek bir sınıf ortamı oluşturabilme konusunda kendinize ne kadar güvenirsiniz?	1,000	5,000	3,899	,778
Farklı kültürlerin bulunduğu bir sınıfta öğretmenlik yapıyorsunuz. Öğrencilerinizin birçoğunun kendi kültürleri ile okul kültürü arasında "kültürel uyumsuzluk" yaşadığını fark ettiniz. Örneğin, öğrencilerinizden bazılarının sınıfta hangi davranışın uygun olduğuna dair farklı ölçütlere sahip olması gibi. Öğrencilerinizin okul ortamına başarılı bir şekilde uyum sağlamalarına yardımcı olabilme konusunda kendinize ne kadar güvenirsiniz?	1,000	5,000	4,025	,717
Akademik başarısızlık riski taşıyan farklı eğitim ve yetişme durumuna sahip öğrencilerin bulunduğu bir sınıfta öğretmenlik yapıyorsunuz. Bu öğrencilerin özsaygılarının düşük olduğunu, okul etkinliklerine kayıtsız kaldığını ve zaman zaman da karışıklığa sebebiyet veren davranışlar sergilediğini fark ettiniz. Öğrencilerin sınıf içi görevlere katılmalarını teşvik edecek kültürel bağlam ile ilgili etkinlikleri geliştirebilme konusunda kendinize ne kadar güvenirsiniz?	1,000	5,000	3,924	,719
Gelenekleri, görenekleri, adetleri, değerleri ile dini inançları açısından farklılık gösteren ve farklı etnik kökenden gelen öğrencilerin bulunduğu bir sınıfta öğretmenlik yapıyorsunuz. Öğrencilerinizden bazılarının diğer öğrencilerin farklılıklarına hoşgörülü davranmakta sorun yaşadığını fark ediyorsunuz. Öğrencilerinize kültürel farklılıklara yönelik farkındalık ve anlayış kazandıracak fırsatlar sunabilme konusunda kendinize ne kadar güvenirsiniz?	1,000	5,000	3,974	,740
Kültürel farklılıkları olan bir sınıfta öğretmenlik yapıyorsunuz. Etnik kökenleri farklı olan öğrencilerinizin değişik öğrenme yöntemlerini (yazılı, işitsel gibi) tercih ettiğini fark ettiniz. Örneğin, okuma ödevi verildiğinde; öğrencilerinizden bazıları sadece okumak yerine, ödevi kasetten de dinleyerek yapmayı tercih ediyor. Öğrencilerinizin öğrenme tercihlerine uygun bir öğrenme ortamı oluşturabilme konusunda kendinize ne kadar güvenirsiniz?	1,000	5,000	3,840	,728
Çeşitli sosyo-ekonomik ortamlardan gelen öğrencilerin bulunduğu bir sınıfta öğretmenlik yapıyorsunuz. Bu öğrencilerden bazılarının akademik başarıya yönelik beklentileri daha düşük düzeyde, derste sıklıkla uyku halindeler, sınıftan soyutlanmış durumdadır ve ekonomik olarak avantajlı yaşlıları tarafından reddediliyorlar. Öğrencileriniz arasında sosyal etkileşimi teşvik edecek olumlu bir ortam oluşturabilme konusunda kendinize ne kadar güvenirsiniz?	1,000	5,000	3,962	,742
Derste, din ile ilgili bir ünite işliyorsunuz. Öğrencilerinizin dini inançları büyük oranda çeşitlilik gösterdiğinden, farklı dini inançlarla ilgili sınıf tartışmaları yapılması zorlayıcı bir görev olabilir. Öğrencilerinizde dini farklılıkları kabul etme ve bu farklılıklara saygı duyma davranışlarını geliştirebilme konusunda kendinize ne kadar güvenirsiniz?	1,000	5,000	4,067	,824
Kültürel ortamları (değerler, normlar, okuldan beklentiler gibi) okuldan ve topluluktan büyük ölçüde farklılık gösteren öğrencilere ders veriyorsunuz. Aslında, bazı zamanlar beklentileriniz öğrencilerinizin kişisel inanç ve değerleriyle çatışabiliyor. Öğrencilerinizin okuldaki öğretim programlarının kendi kültürel ortamları ve hayattaki ihtiyaçlarıyla ilişkili olduğunu anlamalarını sağlayabilme konusunda kendinize ne kadar güvenirsiniz?	1,000	5,000	3,995	,743
Genel	1,400	4,900	3,946	,552

Tablo 15. Sınıftaki Farklılıklar İçin Öğretmen Yeterlik İnançlarının Cinsiyete Göre Analiz Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	df	t	p
SFÖYÖ	Erkek	121	3,934	,567	236	-,338	,736
	Kadın	117	3,959	,538			

Tablo 15. incelendiğinde sınıftaki farklılıklar için öğretmen yeterliklerinin cinsiyet değişkenine göre aritmetik ortalama olarak bir fark görülse de istatistiksel olarak bu farkın anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Tablo 16. Sınıftaki Farklılıklar İçin Öğretmen Yeterlik İnançlarının Branşa Göre Analiz Sonuçları

	Branş	N	\bar{x}	Ss	df	t	p
Sınıftaki farklılıklar için öğretmen yeterlik inançları	Sınıf Öğretmeni	201	3,964	,511	236	1,174	,241
	Türkçe Öğretmeni	37	3,848	,739			

Tablo 16. incelendiğinde sınıftaki farklılıklar için öğretmen yeterliklerinin branş değişkenine göre aritmetik ortalama olarak bir fark görülse de istatistiksel olarak bu farkın anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($t=1,174$; $p>,05$).

Tablo 17. Sınıftaki Farklılıklara Yönelik Yeterlik İnançlarının Mesleki Deneyime Göre Betimsel Analiz Sonuçları

Mesleki Deneyim	N	\bar{x}	Ss
0-10 yıl	11	3,972	,447
11-20 yıl	106	3,886	,632
21-30 yıl	89	4,020	,459
31 yıl ve üzeri	32	3,931	,538
Total	238	3,946	,552

Tablo 17. incelendiğinde sınıfta yabancı uyruklu öğrencisi bulunan sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin sınıftaki farklılıklar için öğretmen yeterlik inançlarının mesleki deneyim yılına göre inançlarının *güvenirim* düzeyinde olduğu görülmektedir ($\bar{x}=3,946$; $SS=,552$). Sınıftaki farklılıklar için öğretmen yeterlik inançlarının mesleki deneyim yılına göre en düşük puan 11-20 yıl aralığında mesleki deneyime sahip öğretmenlerdir ($\bar{x}=3,886$; $SS=,632$). Sınıftaki farklılıklar için öğretmen yeterlik inançlarının mesleki deneyim yılına göre en yüksek puan 21-30 yıl aralığında mesleki deneyime sahip öğretmenlerdir ($\bar{x}=4,020$; $SS=,459$).

Tablo 18. Sınıftaki Farklılıklara Yönelik Yeterlik İnançlarının Mesleki Deneyim Yılına Göre ANOVA Analiz Sonuçları

	Kareler Toplamı	Df	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	,877	3	,292	,956	,414
Grup İçi	71,516	234	,306		
Toplam	72,392	237			

Mesleki deneyime göre gruplar arası anlamlı bir farklılığın bulunabilmesi için $p > ,005$ olması beklenir. Ancak tablo 4.16. incelendiğinde mesleki deneyime göre gruplar arası anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > ,005$). Yani meslekteki geçen yılın sınıftaki farklılıklar için yeterlik inancını ölçmede etkili değildir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, öğretmenlerinin mesleki öz yeterlikleri ile sınıftaki farklılıkları yönetme yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, ilişkisel bir tarama çalışmasıdır. Çalışma evrenini, 2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı'nda Kırşehir İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokullarda görev yapan ve sınıflarındaki yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe öğreten sınıf ve Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem, bu evrenden basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenmiş 238 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri, "Kişisel Bilgi Formu", "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz Yeterlik İnancı Ölçeği" ve "Sınıftaki Farklılıklar İçin Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Veriler, SPSS 25.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırmada, sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin mesleki yeterlik inanç düzeylerinin *oldukça yeterli* olduğu saptanmıştır. Çalışma bu sonucuyla, Toy ve Duru'nun (2016) ve Yeşilyurt'un (2013) çalışmalarıyla benzerlik arz etmektedir. Anılan çalışmalarda örneklem grubunun inanç düzeylerinin sırasıyla "oldukça yeterli" ve "yeterli" seviyelerinde olduğu anlaşılmıştır. Mesleki öz yeterlik "Öğrenci Katılımında Yeterlik" faktörüne ilişkin sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin inanç düzeylerinin *oldukça yeterli* olduğu saptanmıştır. Mesleki öz yeterlik "Öğretimsel Stratejilerde Yeterlik" faktörüne ilişkin sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin inanç düzeylerinin *oldukça yeterli* olduğu belirlenmiştir. Mesleki öz yeterlik inançları "Sınıf Yönetiminde Yeterlik" alt faktörüne ilişkin sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin inanç düzeylerinin *oldukça yeterli* olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin mesleğe yönelik öz yeterlik inançlarında cinsiyete göre aritmetik olarak bir farkın olduğu ancak bunun istatistiksel olarak anlamlı olmadığı anlaşılmıştır. Araştırma bu sonucuyla, Akay ve Boz (2011), Akgün (2013), Kaçar ve Beycioğlu (2017), Şengül (2018) ve Yeşilyurt'un (2013) çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir. Öğretmenlerin mesleki öz yeterlik inançlarının branşa göre anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığına bakıldığında Mesleki öz yeterlik inançları "Öğrenci Katılımında Yeterlik" alt faktöründe sınıf öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Çalışma bu sonucuyla Kaçar ve Beycioğlu (2017) tarafından yapılan çalışma ile farklılık göstermektedir. Kaçar ve Beycioğlu (2017) tarafından yapılan çalışma sonucunda bağımsız değişkenlerden branşa göre ölçeğin tümü ya da alt boyutlarına göre anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Bu çalışmada sınıf öğretmenleri lehine anlamlı bir farklılığın çıkmış olmasının nedeni olarak sınıf öğretmenlerinin tüm gün aynı sınıfa giriyor olması gösterilebilir. Çünkü sınıf öğretmenleri tüm gün ve hafta boyunca aynı sınıfta, aynı öğrencilerle ders işlemektedirler. Dolayısıyla öğrencileri daha iyi tanımakta ve onları derse nasıl katabileceğini daha iyi bilmektedirler. Branş öğretmenleri ise haftada genellikle birden fazla sınıfa ve haftanın bazı günleri girmektedirler. Bu nedenle sınıf öğretmenleri kadar öğrencileri tanıyamamaktadırlar. Öğretmenlerin mesleki öz yeterlik inançlarının mesleki deneyime göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı saptanmıştır. Çalışma bu sonucuyla Şengül'ün (2018) çalışmasından farklılaşmaktadır. Öğretmenlerin öz yeterlik inançları alt faktörlerine ilişkin inançlarının mesleki deneyim değişkenine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmada, sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin sınıftaki farklılıklar için öğretmen yeterlikleri algılarının *güvenirim* düzeyinde olduğu anlaşılmıştır. Benzer olarak Akkaya, Kırmızı ve İşçi

(2018) tarafından sınıf öğretmenliği ile Türkçe öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adayları ile yapılan çalışmada, öğretmen adaylarının çok kültürlülük yeterlik algıları oldukça yüksek bulunmuştur. Sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin sınıftaki farklılıklar için öğretmen yeterlikleri algılarının cinsiyet değişkenine göre aritmetik ortalama olarak bir fark gösterdiği ancak bunun istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır. Bulut ve Başbay'ın (2014) çalışmalarında da benzer bir sonuca ulaşılmıştır. Sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin sınıftaki farklılıklar için öğretmen yeterlikleri algılarının branş değişkenine göre aritmetik ortalama olarak bir fark gösterdiği ancak bunun istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır. Sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin sınıftaki farklılıklar için öğretmen yeterlikleri algılarının mesleki deneyim değişkenine göre aritmetik ortalama olarak bir fark gösterdiği ancak bunun istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır.

Araştırmada, öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancının öğrenci katılımında yeterlik (ÖKY) alt faktörü ile öğretimsel stratejilerde yeterlik (ÖSY) alt faktörü arasında *pozitif yönlü yüksek düzeyde* bir ilişki belirlenmiştir. Öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancının ÖSY alt faktörü ile sınıf yönetiminde yeterlik (SYY) alt faktörü arasında *pozitif yönlü yüksek düzeyde* bir ilişki saptanmıştır. Öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancının ÖKY, ÖSY ve SYY alt faktörleri ile sınıftaki farklılıklara yönelik yeterlik algıları arasında *pozitif yönlü orta düzeyde* bir ilişki belirlenmiştir. Öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancı ile sınıftaki farklılıklara yönelik yeterlik algıları arasında *pozitif yönlü orta düzeyde* bir ilişki belirlenmiştir.

Öğretmenlik mesleki öz yeterliğinin başka değişkenlerle ilişkisinin incelediği farklı çalışmaların sonuçlarına bakıldığında ise Telef'in (2011) çalışmasında, öz yeterlik inancının tükenmişlik ile negatif ilişkili olduğu saptanmıştır. Chacon'un (2005) çalışmasında, öğretmen mesleki öz yeterlikleri inancı ile sınıfta kullandıkları yöntemler arasında ve öğretmenlerin deneyimleri ile öğrenci katılımı, eğitimsel stratejiler ve sınıf yönetimindeki yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Caprara vd., (2006) yaptıkları çalışmada öğretmen öz yeterlikleri inancı ile öğretmen iş memnuniyeti arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Ghasemboand ve Hashim'in (2013) yaptıkları çalışmanın sonuçları, öğretmen yeterlik algılarıyla beyan edilen dil yeterlikleri arasında olumlu bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur.

Baleghizadeh ve Javidanmer'in (2014) çalışmasında, yansıtma ile öğretmen öz yeterlik inancı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş ve öğretmenlerin yabancı bir dil olarak İngilizce öğretmesinde yansıtmanın önemli bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Mazlum, Cheraghi ve Dasta'nın (2015) araştırmasının sonuçlarına göre, "motivasyon görevlerinin", "uzman değerlendirmesinin", "özerklik desteğinin" ve "öğretmen öz yeterlik inançlarının" öğrencilerin derin öğrenme yaklaşımları üzerinde dolaylı ve pozitif bir etkisi olduğu, yüzeysel öğrenme yaklaşımları üzerinde ise dolaylı ve negatif etkisi olduğu saptanmıştır. Sezer ve Kahraman (2017) ise çokkültürlü eğitime yönelik tutum ile kültürlerarası duyarlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiş ve bu iki değişken arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır. Kang, Kim ve Park'ın (2019) araştırmalarında, öğretmenlerin öz yeterlik inançları ile kültürel zekâları arasında pozitif yönlü orta düzey bir korelasyon belirlenmiştir.

Öneriler

Uygulayıcılara Öneriler

Öğretmenlerin mesleki yeterliklerini "oldukça yeterli" düzeyinde algılamaları ve öğretmenlerin sınıftaki farklılıklara yönelik yeterliklerini "güvenirim" düzeyinde algılamaları umut vericidir. Öğretmenlerin mesleki öz yeterlikleri ile sınıftaki farklılıklara yönelik yeterlikleri arasında bir ilişki olduğu bulgusundan hareketle öğretmenlere ve öğretmen adaylarına yönelik gerek hizmet

öncesinde gerekse iş başında mesleki öz yeterlikleri ve sınıftaki farklılıklara yönelik yeterliklerini geliştirme amaçlı eğitimler, sosyal ve kültürel etkinlikler gerçekleştirilebilir. Türkiye öğretmen eğitimini çokkültürlü öğretmen eğitimi noktasında değerlendirildiğinde farklı kültürleri bir arada bulunduran bir ülke olan Türkiye’de çokkültürlü öğretmen eğitimi ile ilgili Türkiye’de bu yönden ciddi bir eksiklik olduğu görülmektedir. Çok kültürlü bir toplum olan ülkemizde öğretmen adaylarına üniversitelerde çok kültürlülükle ilgili bir ders okutulabilir. Hali hazırda öğretmen olanlara ise hizmet içi eğitimler ya da seminer dönemlerinde seminerler vasıtasıyla çok kültürlülük, çok kültürlü eğitim ve çok kültürlü öğretmenlik ile ilgili eğitimler verilebilir.

Öğretmenlerin bu ölçek içinde en düşük puana sahip olan inançları, sınıfında yabancı uyruklu öğrencisi olan öğretmenlerin sözlü iletişimi sürdürebilecek ve artırabilecek yöntemler kullanabilmeye kendine olan güven inancıdır. Öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerle sözlü iletişim kurabilmeleri, yeni yöntemler geliştirebilmeleri ve sınıfta iletişim kaynaklı sorunların yaşanmaması için etkili iletişim kurma yöntemleri ile ilgili eğitimler verilebilir.

Araştırmacılara Öneriler

Mesleki öz yeterlikler ile sınıftaki farklılıklara yönelik yeterliklerin başka değişkenlerle ilişkisini belirlemeye yönelik araştırmalar yapılabilir. Mevcut sonuçların genellenebilmesi için daha fazla Türkçe öğretmeniyle çalışma tekrarlanabilir. Farklı branşlardaki öğretmenlerin mesleki yeterlikleri ile sınıftaki farklılıklara yönelik yeterlikleri arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar yapılabilir. Yapılan araştırmalar öğretmenlerin öz yeterlik inancının yüksek olduğu durumlarda öğrencilerin de öz yeterlik inancının yüksek olmasının beklendiğini göstermektedir. Buradan hareketle öğrencilerin de öz yeterlik inançları ve sınıftaki farklılıklara ilişkin yeterlik algılarını belirlemeye yönelik bir çalışma yapılabilir. Sınıflarında yabancı uyruklu öğrenci bulunan ve sadece Türkçe öğretmenlerini kapsayan, onların öğretmenlik mesleğine yönelik mesleki öz yeterlik inanç düzeylerini inceleyen bir çalışma yapılabilir. Sınıflarında yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin yabancılara Türkçe eğitimi ile ilgili eğitim alıp almadıkları, aldılarsa bu eğitimin öz mesleki öz yeterlik inançlarına etkisinin olup olmadığı, eğitim alan ve almayan sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin mesleki öz yeterlik inanç düzeylerinin karşılaştırılması ile ilgili çalışma yapılabilir. Sınıflarında yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin yabancılara Türkçe eğitimi ile ilgili eğitim alıp almadıkları, aldılarsa bu eğitimin sınıftaki farklılıklar için yeterlik algılarına etkisinin olup olmadığı, eğitim alan ve almayan sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin sınıftaki farklılıklar için yeterlik algı düzeylerinin karşılaştırılması ile ilgili çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

Akay, H. ve Boz, N. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının matematiğe yönelik tutumları, matematiğe karşı öz-yeterlik algıları ve öğretmen öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 281-312.

Akkaya, N., Kırmızı, F. S. ve İşçi, C. (2018). Öğretmen adaylarının çok kültürlülüğe ilişkin algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29, 308-335.

Baleghizadeh, S. and Javidanmehr, Z. (2014). Exploring EFL Teachers' Reflectivity and Their Sense of Self-efficacy. *International Journal of Educational Educational Research*, 5(3), 19-38.

Balı, Ş. A. (2001). *Çok Kültürlülük ve Sosyal Adalet, Öteki ile Barış İçinde Yaşamak*. Konya: Çizgi.

Bandura, A. (1982). Self-Efficacy Mechanism in Human Agency. *American Psychologist*. 37(2), 122.

- Banks, J. A. (1977). Pluralism and educational concepts: A clarification. *Peabody Journal of Education*, 54(2), 73-78.
- Başbay, A. ve Bektaş, Y. (2009). Çok kültürlülük bağlamında öğretim ortamı ve öğretmen yeterlikleri. *Eğitim ve Bilim*, 34, 30-43.
- Bulut, C., ve Başbay, A. (2014). Öğretmenlerin Çok kültürlü Yeterlik Algılarının İncelenmesi. *K. Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (3), 957-978.
- Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Steca, P., and Malone, P. S. (2006). Teachers' self-efficacy beliefs as determinants of job satisfaction and students' academic achievement: A study at the school level. *Journal of School Psychology*, 44(6), 473-490.
- Chacon, C. T. (2005). Teacher' perceived efficacy among efl teachers in middle schools in Venezuela. *Teaching and Teacher Education*, 21(3), 257-272.
- Christensen, L. B., Burke Johnson, R., and Turner, L. A. (2014). *Research Methods, Design, and Analysis (12th Ed.)*. Boston: Pearson Education.
- Cırık, İ. (2008). Çok kültürlü eğitim ve yansımaları. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*. 34, 27-40.
- Cogan, J. J. and Pederson, P. V. (2001). The development of civic values: case study of the United States of America. *International Journal of Educational Research*, 35, 61-76.
- Cohen, J. (1977). *Statistical Power Analysis for The Behavioral Sciences* (Rev. Ed.). New York: Academic.
- Cohen, L., Manion, L., and Morrison, K. (2007) *Research Methods in Education (6th Ed.)*. London: Routledge.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational Research: Planning, Conducting, And Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. Boston: Pearson Education.
- Çapa, Y., Çakıroğlu, J., and Sarıkaya, H. (2005). The Development and Validation of a Turkish Version of Teachers' Sense of Efficacy Scale. *Eğitim ve Bilim*, 30(137), 74-81.
- Erdamar, G., Demirkan, Ö., Saraçoğlu, G. ve Alpan, G. (2017). Lise Öğretmenlerinin Yaşam boyu Öğrenme Eğilimleri ve Eğitsel İnternet Kullanma Öz Yeterlik İnançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 636-637.
- Evans, E.D. (1986). Perceived Teaching Problems, Self-Efficacy, And Commitment to Teaching Among Preservice Teachers. *Journal of Educational Research*, 18(3), 229-241.
- Ford, M. E. (1992). *Motivating Humans Goals, Emotions and Personnel Agency Beliefs*. London: Sage Publications.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., and Hyun, H. H. (2012). *How To Design and Evaluate Research in Education (8th ed.)*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Gay, G. (1994). A synthesis of scholarship in multicultural education. *Kappa Delta Pi*, 171.
- Gezer, M., ve İlhan, M. (2016). Sınıftaki Farklılıklar İçin Öğretmen Yeterlikleri Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi* 13-2(25), 187-200.

- Ghasemboand, F., and Hashim, F. B. (2013). Teachers' Self-Efficacy Beliefs and Their English Language Proficiency: A study of Nonnative EFL Teachers in Selected Language Centers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 103, 890-899.
- Gibson, S., and Dembo, M. (1984). Teacher efficacy: A construct validation. *Journal of Educational Psychology*, 76, 569-582.
- Kaçar, T., ve Beycioğlu, K. (2017). İlköğretim öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elementary Education Online*, 16(4): 1753-1767.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil.
- Kang, H. S. T., Kim, E. J., and Park, S. (2019). Multicultural teaching efficacy and cultural intelligence of teachers. *International Journal of Educational Management*, 33(2), 265-275.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler ve Teknikler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kitsantas, A. (2011). *Teacher efficacy scale for classroom diversity (Tescd): A Validation Study*. Retrieved from <http://www.ugr.es/~recfpro/rev161ART3en.pdf> Erişim Tarihi: 12.08.2022
- Mazlum, F. Cheraghi, F. and Dasta, M. (2015). English Teachers' Self-Efficacy Beliefs and Students Learning Approaches: The Role of Classroom Structure Perception. *International Journal of Educational Psychology*, 4(3), 305-328.
- Mwonga, C. (2005). Multicultural Education: New Path Toward Democracy, Revisioning. *Education and Democracy*, 15, 1-16.
- Polat, S. (2009). Öğretmen Adaylarının Çok Kültürlü Eğitime Yönelik Kişilik Özellikleri. *International Online Journal of Educational Sciences*, 1(1),154 – 164.
- Reiter, A. and Davis, S. N. (2011). Factors Influencing Pre-Service Teachers' Beliefs About Student Achievement: Evaluation of A Pre-Service Teacher Diversity Awareness Program. *Multicultural Education*, 18 (3), 41-46.
- Schunk, D. H., and Gunn, T. P. (1986). Self-Efficacy and Skill Development: Influence of Task Strategies and Attributions. *The Journal of Educational Research*, 79(4), 238-244.
- Sezer, G. O., ve Kahraman, P. B. (2017). Sınıf ve Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çok Kültürlü Eğitime Yönelik Tutumları ile Kültürlerarası Duyarlılıkları Arasındaki İlişki, *Uludağ Üniversitesi örneği. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 550- 560.
- Şengül, K. (2018). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğretenlerin Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(3), 538-552.
- Tschannen-Moran, M., and Woolfolk-Hoy, A. (2001). Teacher Efficacy: Capturing Elusive Construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, 783-805.
- Telef, B. B. (2011). Öğretmenlerin Öz-Yeterlikleri, İş Doyumları, Yaşam Doyumları ve Tükenmişliklerinin İncelenmesi. *Elementary Education Online*, 10(1), 91-108.
- Toy, S. N., ve Duru, S. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmen Öz Yeterlikleri ile Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Yeterlik İnançlarının Karşılaştırılması. *Ege Eğitim Dergisi*, 17(1): 146-173.
- Yeşilyurt, E. (2013). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz-Yeterlik Algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(45), 88-104.